

Tárgytematika / Course Description

Gazdaságszociológia

AKNB_SSTM032

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Szakál Gyula

Félév / Semester: 2020/21/1

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 2/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

Alapvető célja a gazdaság szociokulturális szempontból való elemzése. Azt vizsgálja, hogy a társadalom különböző alrendszerei (vallás, médiumok, társadalmi tőke) miképpen határozzák meg a gazdaság működését. A tárgy kiemelten foglalkozik a vállalkozóval, a vállalkozói szocializációval és a társadalmi tőkével. A tárgy szintetizáló jellegű, hiszen épít a megelőző stúdiumokra.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

1. A gazdaságszociológia helye és kapcsolata más társadalomtudományokkal. A gazdasági beágyazottság kérdése Polányi Károlynál és Mark Granovetternél.
2. Különböző társadalmi alrendszerek kapcsolata és hatása a gazdaságra. Az AGIL-rendszer és Kornai János koordinációs típusai: hatalmi, bürokratikus és etikai koordináció. A különböző típusokban megjelenő gazdaságfejlesztő potenciál.
3. Társadalmi értékrendszerek és a gazdaság kapcsolata Hawkins-Best-Coney és Hofstede-modell. A különböző értékrendszerek milyen mértékben segítik, vagy gyengítik a vállalkozói erőforrásokat. Konkrét példák bemutatása a világ különböző országaiból, illetve Magyarországról.
4. Motivációk, gazdasági motivációk és személyiségelméletek. A különböző tudományok (közgazdaságtan,

szociológia, pszichológia, gazdaságtan) hogyan látják az ember gazdasági magatartását. Milyen kapcsolat van a különböző történelmi korszakokban megjelenő vállalkozói képek között.

5. A vállalkozó és annak társadalmi környezete, mint gazdaságszociológiai probléma. A különböző társadalmi rendszerek milyen gazdasági struktúrákat hoznak létre, és ez miképpen jelenik meg az emberek vállalkozói magatartásában. Mit jelent a siker ideológiai, a siker retorika és a siker narratíva.
6. A vállalkozói modellek és előképek kialakulása az ókortól napjainkig. Az egyes ember és az embercsoportok munkához, vállalkozáshoz, illetve általában a racionális kalkulációhoz viszonyának melyek a történelmi gyökerei. Az első európai „personál marketing” könyv (Hesiodos: Munkák és napok) c. művének az elemzése.
7. A polgár és a vállalkozó identitás megjelenítése. A modern európai gazdasági rendszer és a modern európai gazdasági szereplő megjelenése. A polgári identitás milyen kapcsolatban van a vállalkozásokkal. Az ember gazdasági tevékenységében mit jelent a vállalkozói viselkedés –, magatartás –, karakter és társadalmi karakter.
8. A vállalkozói minták és kapcsolatok a 19. és a 20. században. Európában milyen vállalkozó típusok alakultak ki. Az egyes országok történelme és kultúrája milyen napjainkig ható eltéréseket eredményez.
9. Sikerideológia, siker retorika, siker narratíva. A gazdasági sikerhez kötődő, vagy éppen azt gátló értékek történelmi megjelenése. A nagyobb változások idején megjelenő siker ideológiák: protestantizmus, reformkor, liberalizmus, szocializmus.
10. Sikerminták és gazdasági magatartásformák szocializációja. A sikeres vállalkozók családjában, illetve ezen túlmenően a társadalomban hogyan jelenik meg a gazdasági motiváció és milyen átadási csatornái vannak. Mesék, regények, filmek, rajfilmek, játékok gazdasági motivációi és az átadás mechanizmusa.

11. A társadalmi tőke és annak kapcsolata a gazdasággal. Mit jelent a társadalmi tőke. Milyen történelmi, és gazdasági hatásokra jelenik meg. Milyen megközelítési módjai vannak: J.Hanifan, M.Granovetter, C.Coleman, R.D.Putnam.
12. A társadalmi tőke működésének mechanizmusai. Coleman: Zártság, stabilitás, ideológia, Granovetter: A társadalmi beállítódás problémája, Putnam: Szoros társadalmi háló, a civil szektor erőssége, a reciprocitás, a bizalom.
13. A társadalmi tőke és a gazdaság kapcsolata. A társadalmi hálók, a bizalom és a társadalmi tőkéhez köthető egyéb normák és magatartásformák hogyan határozzák meg a gazdasági folyamatokat. F.Fukuyama: A bizalom c. könyvének áttekintése. A magyar társadalmi tőke sajátosságai.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

A tanórákon való aktív részvétel.

A tárgy követelménye: vizsgajegy

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

KÖTELEZŐ ÉS AJÁNLOTT IRODALOM A GAZDASÁGSZOCIOLÓGIA VIZSGÁHOZ

1. Szakál Gyula: Vállalkozó győri polgárok L'Harmattan, 2003. (Fejezetek)
 - A polgár, a vállalkozó és a gazdasági elit, mint kutatási terület (23.o.-69.o.)

- Életutak, vállalkozói karakterek (171.o.-191.o.)
 - A polgári vagyon szerkezete (192.o.-213.o.)
2. Szakál Gyula: Karrieres és életstratégiák KönyvPont, 2004.
- A társadalmi tőkéről röviden (109.o.-115.o.)
 - A fiatalok kapcsolata a magyar társadalmi tőkével (117.o.-126.o.)
 - A segítségkérés és –adás, mint a társadalmi tőke legfontosabb jellemzője (127.o.-**135.o.**)
3. Robert D.Putnam: Making Democracy Work. Princeton University Press, 1994.
4. Robert D.Putnam: Bowling Alone. Simon & Schuster, 2000. New York
5. Fukuyama, Francis: Bizalom. Európa Bp. 1997.
6. Utasi Ágnes: A társadalmi interpretáció és a szolidaritás alapjai: a bizalmas kapcsolatok.
Századvég, 2002/2.
7. Szalai Erzsébet: Gazdasági elit és társadalom a magyarországi új kapitalizmusban.
Aula, 2001.
-

8. Kuczi Tibor: Kisvállalkozás és társadalmi környezet. Replika Könyvek, 2000.

9. Szakál Gyula – A.Gergely András (szerk.): Társadalmi tőke, karrieresélyek, viselkedés-
minták. MTA PTI 2004.

10. Szakál Gyula: A civil szektor szerepe a társadalmi tőke képződésében. MTA PTI, 2006.

11. Műhely c. folyóirat
 - a. Polgárosodás és modernizáció a Monarchiában 1993.
 - b. Hanák Péter: Vállalkozók és alapítók (10.o.-11.o.)
 - c. Gerő András: A társadalmi érintkezés uralkodó jellege a Monarchia
Magyarországon

12. Műhely c. folyóirat 1996/4
 - a. Gunst Péter: Gondolatok a paraszti munkakultúráról
 - b. Erdész Ádám: Teljesítmény ethos a Kner nyomdában

- 1) Hartmut Berghoff: Moderne Unternehmensgeschichte München – Wien – Zürich, 2005.